

Türkiye’de COVID-19 Salgınının Genç İşgücüne Etkileri^a

The Effects of COVID-19 Outbreak on the Youth Labor Force in Turkey

Tuncay GÜLOĞLU^b
Gülhan GÜVEN ÇEPNİ^c

Özet

2020 Mart ayının başından itibaren Türkiye’de görülmeye başlayan COVID-19, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de işgücü piyasasını olumsuz etkiledi. Özellikle kafe, restoran, eğlence merkezi gibi yerlerin kapanması ve faaliyetlerine zaman kısıtlaması getirilmesi gibi nedenlerle sosyal izolasyonun artması, tüketimin azalması Türkiye’de gelir kayıplarını artırmış, sektörel durgunluk sürecini başlatmış ve işgücü piyasasındaki durgunluk sürecini artırmıştır. Son dönemde işgücü piyasasında dezavantajlı gruplardan biri olan genç işgücü, pandemi sürecinin getirdiği işgücü piyasası durgunluğundan etkilenen en savunmasız kesimlerden biridir. Bu çalışmada, Türkiye’de pandemi döneminde ve küresel düzeyde işgücü piyasasında yaşanan değişim ele alınarak, pandemi döneminin Türkiye’deki genç işgücü üzerindeki etkileri TÜİK, Eurostat verileri, ILO raporları ve güncel araştırma raporları yardımıyla değerlendirilmiştir. Bu çalışmanın tartışma bölümünde tablolar yorumlanmış ve sonuç bölümünde ise gerekli önlemler alınmadığı takdirde olası sonuçlar üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İşgücü, Genç İşgücü, Pandemi.

Jel Kodları: J21, J22, J23.

Abstract

COVID-19, which started to be seen in Turkey since the beginning of March 2020, has had negative effects on the labor market in Turkey like all over the world. In particular, because of such as the closure of places such as cafes, restaurants, entertainment centers and the time restriction on their activities, the increase in social isolation, the decrease in consumption increased the income losses in Turkey, started the sectoral stagnation process and increased the labor market stagnation process. Recently the youth labor force, which is one of the disadvantaged groups in the labor market, is one of the most vulnerable and affected by the labor market recession brought about by the pandemic process. In this study, the change in the labor market during the pandemic period in Turkey and at the global level, is discussed. After that, the effects of the pandemic period on the youth workforce in Turkey were evaluated with the help of TÜİK, Eurostat data, ILO reports and current research reports. In the discussion part of this study, the tables were evaluated and in the conclusion part, possible results were emphasized if necessary precautions were not taken.

Keywords: Labor Force, Youth Labor Force, Pandemic.

Jel Codes: J21, J22, J23.

Başvuru: 06.08.2021

Kabul: 01.09.2021

^a Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi tarafından 05-06 Temmuz 2021 tarihlerinde düzenlenen Uluslararası Sosyal Bilimler Konferansında özet olarak sunulmuş olan “Türkiye’de COVID-19 Salgınının Genç İşgücüne Etkileri” başlıklı bildirisinin gözden geçirilmiş ve genişletilmiş halidir.

^b Prof. Dr., Yalova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, tguloglu96@yahoo.com, Yalova, Türkiye, ORCID Numarası: 0000-0003-0191-0009.

^c Doktora Öğrencisi, Yalova Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, gulhan_548@hotmail.com, Yalova, Türkiye, ORCID Numarası: 0000-0001-7498-8558.

GİRİŞ

COVID-19’un hızlı bir şekilde bulaşma göstermesi, virüsün geçtiği insanlarda ağır sağlık sorunları ortaya çıkarması veya ölüme neden olması bu hastalığı önlemeye yönelik aşının henüz yeni kullanılmaya başlaması hükümetleri virüsü yayılımını azaltmaya yönelik pek çok önlem almasına sevk etmiştir. Bu doğrultuda, hastalığının bulaşmasını engellemek ve vaka sayılarını azaltmak için hükümetler, restoran, tiyatro ve sinema gibi yerleri belli bir süre kapatmış ve bireylerin sosyal aktivitelerini en aza indirmek için karantina kısıtlamaları getirmiştir (Kara, 2020: 270).

COVID-19 nedeniyle getirilen kısıtlamalar gerek dünya genelinde gerekse Türkiye’de emek piyasası üzerinde negatif etkiler ortaya çıkarmıştır. Bu bağlamda özellikle bazı sektörler karantina kısıtlamalarından nedeniyle durma noktasına gelmiş ve sınırlı saatlerde faaliyette bulunmaları nedeniyle iş kaybına uğramıştır. Pandemi sürecinden en fazla etkilenen sektörler olan otel, lokanta ve dinlenme yerleri işletmeleri ve eğlence yerleri gibi sektörlerde istihdam alanı bulan genç işgücü, pandeminin neden olduğu iş ve istihdam kaybından en fazla etkilenen grup olmuştur (Balcı ve Çetin, 2020: 17-20).

Bu çalışmada da Türkiye’de Mart 2020’de başlayan pandemi salgınının, genç işgücü üzerindeki değişim ve zorluklar, salgının bu grup üzerindeki etkileri ve bu değişimlerle ortaya çıkan yeni eğilimler değerlendirilecektir.

1. LİTERATÜR TARAMASI

Bu dönemde yapılan çalışmalar incelendiğinde genel olarak pandeminin genel işgücü etkilerine yönelik çalışmalar mevcut olup, genç işgücü üzerindeki etkilerine yönelik çalışmalar sınırlı sayıdadır. Ayrıca genç işgücü etkilerine yönelik araştırma ve raporlar çalışmanın genelinde değinilerek verilmesinden ötürü bu kısımda ilgili çalışmaların bir kısmına yer verilmiştir.

Erikli, “COVID-19’un Genç İşgücünde Yaratacağı Olası Tehlike: Yara İzi” adlı çalışmasında, genç işgücünün pandemi sürecinden ağır bir hasar alacağını belirtmiştir. Erikli, uluslararası rapor ve mevcut verileri inceleyerek, pandemi sürecinin, yeni istihdama katılacak gençlerin işsizlik sürecini arttıracak olduğunu belirtmiştir. Diğer yandan Erikli, pandemi nedeniyle esnek çalışma sisteminin yaygınlaşmasıyla genç işgücünün sosyal koruma mekanizmasının dışına itilerek, genç işgücünün sonraki dönemlerde yara izi alacağını ifade etmiştir (Erikli, 2021).

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB), Sürdürülebilir ve kapsayıcı kalkınma için katalizör: Gençliğin güçlendirilmesi Mayıs 2021 adlı raporunda pandemi döneminin genç istihdamı üzerinde etkilerinin ağır olduğunu mevcut verilerle desteklenmiştir. Söz konusu çalışmada ayrıca, pandeminin genç işgücünde ortaya çıkardığı olumsuz duruma yönelik çeşitli politikalarla müdahale edilmezse, ileriki dönemlerde beceri uyumsuzluğu probleminin had safhaya çıkacağını ve eşitsizliğin derinleşeceğini ifade etmiştir (TSKB, 2021).

İngiltere, Koronavirüs ve Değişen Gençlerin İşgücü Piyasası Sonuçları Mart 2021 raporuna göre, genç istihdam oranları, 2019 yılına nispeten azaldığı ve genç işsizlik oranlarının arttığını, konaklama ve yemek hizmetleri sektöründe istihdam halinde olan ve iş kaybına uğrayan gençlerin 2019 yılının 2. çeyreğine kıyasla 2020 yılının ikinci çeyreğinde % 50’den fazla arttığını ve genç işgücünün 2020 yılında sıfır saatli sözleşmelerle istihdam edilme olasılığının diğer yaş gruplarına göre daha yüksek olduğunu ifade etmiştir (Office For National Statistic, 2021).

Cotofan, De Neve, Golin, Kaats ve Ward, Work and Well-being during COVID-19: Impact, Inequalities, Resilience, and the Future of Work adlı çalışmada, ILO raporunu değerlendirerek, küresel düzeyde istihdam halinde bulunan 15-24 yaş arasındaki gençlerin yaklaşık 178 milyonu pandeminin en fazla etkilediği sektörlerde, istihdam halinde bulduklarını ve artan kısıtlamalarla birlikte işgücü piyasasında artan durgunluktan genç işgücünün en fazla etkilenen grup olduğunu belirtmiştir. Ayrıca söz konusu çalışmada; Avustralya, Kanada, Güney Kore ve ABD’de genç işgücü hareketsizliği oranlarının, yetişkin işgücü hareketsizliği oranlarının üzerinde seyrettiğini ifade etmiştir. Diğer yandan pandemi döneminde eğitim-öğretim faaliyetlerine ara verilmesi, iş bulamama problemleri ve sosyal kısıtlamanın da artmasıyla COVID-19’un genç refahını olumsuz etkilediğini belirtmiştir (Cotofan vd., 2021).

1.1. COVID-19 Salgınının Küresel Düzeyde İşgücüne Etkileri

COVID-19 küresel düzeyde gerek gelişmekte gerekse gelişmiş ülkelerde iktisadi sosyal ve psikolojik olarak tüm toplumları etkilemiş ve etkilemeye devam etmektedir. Her alanı etki altına alan pandemi şüphesiz en fazla etkiyi emek piyasası üzerinde göstermiş ve küresel düzeyde toplum ve bireyler üzerinde güçlü etkileri olmuştur (Çalışkan, Karabacak ve Meçik, 2020: 198).

Pandemi kriziyle birlikte, küresel düzeyde büyüme en az %4 dolaylarında daraldığı varsayılmaktadır. 2020 yılının başlangıcında küresel ölçekte pandemi krizinin baş göstermesiyle birlikte, 2020 Nisan ayına kadar, restoran, kafe, alışveriş merkezi, müze, kütüphane, sinema ve spor salonları gibi sektörlerin kısıtlamaya tabi olmasıyla dünya genelinde tüketim harcamaları % 60 oranında azalmıştır. Küresel iktisadi sistem 2020 yılı yaz aylarının başlarında vaka sayılarının düşmesi ve kısıtlamaların gevşetilmesiyle beraber bir toparlanma sürecine girse de kış aylarının başlarında vaka sayılarının tekrar

tırmanışa geçmesiyle iktisadi istikrarsızlık artmaya başlamıştır. Bu bağlamda küresel düzeyde vaka sayılarının artışı buna bağlı olarak kısıtlamaların uygulanması ve küresel iktisadi istikrarsızlıkların baş göstermesi emek piyasası kırılganlıklarını arttırmıştır. Özellikle bu süreçte konaklama ve yiyecek hizmet faaliyetleri, imalat gibi sektörlerde çalışanlar pandemi krizinin ortaya çıkardığı emek piyasası durgunluğundan en fazla etkilenen grup olmuştur (Cotofan vd., 2021: 155).

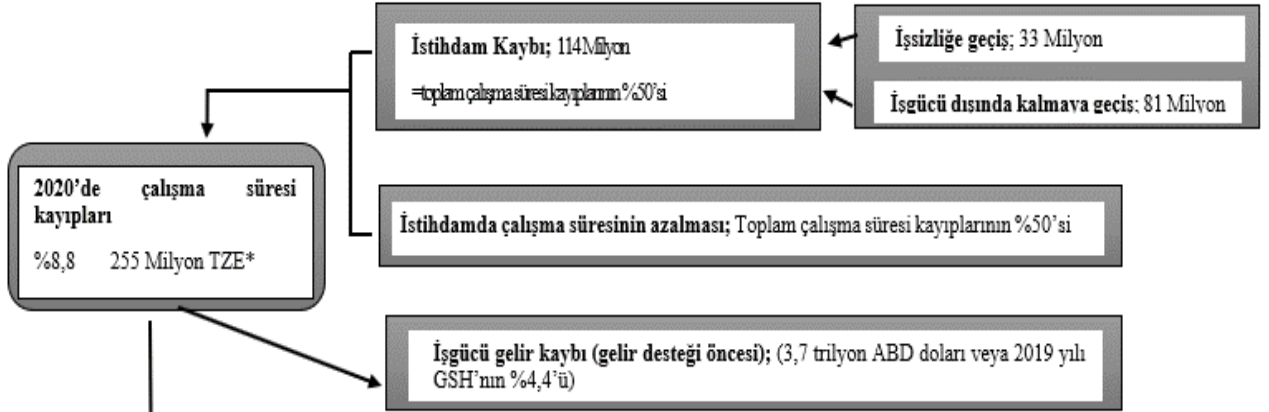
Tablo 1. Sektörel Çalışma Süresi ve İstihdam Artış Oranı

Sektör	Risk Durumu	Çalışılan Saatlerin Artışı		İstihdam Artışı	
		2020Ç2	2020Ç3	2020Ç2	2020Ç3
Konaklama ve Yiyecek Hizmet Faaliyetleri	YÜKSEK	-33,0	-17,5	-20,3	-13,6
Diğer Hizmetler*	ORTA-YÜKSEK	-20,8	-9,1	-13,4	-6,3
İnşaat	ORTA	-14,8	-4,0	-8,4	-2,2
İmalat	YÜKSEK	-11,9	-4,4	-5,6	-2,5
Eğitim	DÜŞÜK	-11,4	-1,3	-1,4	0,1
Tarım, Orman ve Balıkçılık	DÜŞÜK-ORTA	-6,9	-4,3	-3,9	-3,1
Altyapı Hizmetleri	DÜŞÜK	-3,5	0,7	0,1	1,1
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	DÜŞÜK	-3,4	0,2	-0,8	0,5
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	ORTA	-0,5	2,2	3,4	3,5

Kaynak: ILO, 2021: 14.

*sanat, eğlence ve dinlence, diğer hizmet faaliyetleri ve işveren olarak hanehalkı faaliyetlerini içermektedir.

COVID-19 emek piyasası üzerindeki etkilerine küresel düzeyde bakıldığında özellikle, çalışma süresi kayıpları üzerinde durulduğu ifade edilebilmektedir. Çalışma süresi kayıpları; istihdam kayıpları ve halen istihdam edilenler için çalışma saatlerin azaltılması olmak üzere iki ana boyut öne çıkmaktadır. Söz konusu boyutlardan ilki olan istihdam kaybından zarar gören işçiler; “işsiz (aktif olarak iş arayan) veya işgücü dışında (çalışmak için uygun olmayan ve/veya iş aramama nedeniyle işgücü piyasasından çıkmış” istihdam kaybı içerisinde olan bireyleri kapsamaktadır. Diğer bir boyut, çalışılan saatlerde azalma ise, “istihdam devam ederken daha kısa saatler ve sıfır saat uygulamasını içerisinde alınan” bireyleri ifade etmektedir. Bu bağlamda Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) COVID Çalışma Yaşamı adlı raporunda, çalışma süresi kayıplarının büyük bir kısmının pandemi öncesinde ve genel iktisadi kriz dönemlerinde işsizlik artışı ile bağlantılı olduğunu vurgulamakta ve COVID-19 ile birlikte çalışma süresi kayıplarının emek piyasası dışında kalma ve çalışma saatlerinin azaltılması şeklinde kendini gösterdiğini ifade etmiştir (ILO Covid Çalışma Yaşamı, 2021: 7).

Çalışma Süresi Kayıpları: 2020'deki Üç Aylık Trendler ve 2021 için Projeksiyonlar

	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Temel	İyimser	Kötümser
%	5,2	18,2	7,2	4,6	3,0	1,3	4,6
TZE* (milyon)	150	525	205	130	90	36	130

TZE* Tam zaman eşdeğer işler (48 saatlik çalışma haftası varsayarak)

Şekil1. Küresel Düzeyde İşgücü Piyasası Göstergeleri

Kaynak: ILO, 2021: 1.

Şekil 1'e göre 2020 yılında küresel düzeyde işsizliğe geçen çalışan sayısı 33 milyon iken işgücü dışında kalan bireylerin sayısı 81 milyon olarak ifade edilmiştir. Pandemi döneminde, istihdam kaybı yaşayan ve pandeminin yarattığı durgunlukta yeni bir iş bulmanın zor olmasından ötürü işgücü dışında kalan bireylerin sayısı oldukça yüksektir. Bu bağlamda Uluslararası iş arama sitesi olan Indeed.com'un verilerine göre, birçok ülkede iş ilanlarının Nisan ayında %50'den fazla azaldığını ve yıl sonunda 2019 yılı oranlarının altında kaldığını belirtmiştir (Cotofan vd., 2021: 155).

Küresel düzeyde çalışma süresi kayıpları dünya bölge ve gelir gruplarına göre tablo 2’de verilmiştir.

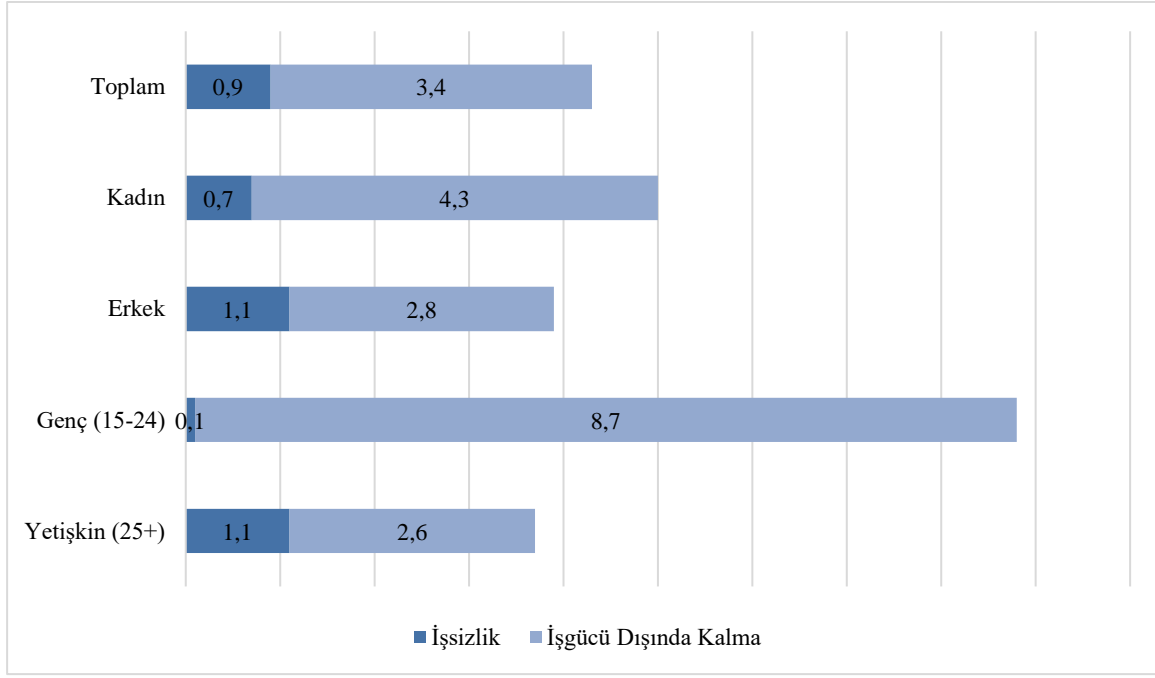
Tablo 2. Çalışma Süresi Kayıplarının İşsizlik, İşgücü Dışı ve çalışılan Saatlerinin Azaltılmasındaki Değişikliklere Ayrıştırılması, Dünya, Bölge ve Gelir Grubuna Göre, 2020 (%)

	İşsizlik	İşgücü Dışı	Azaltılmış veya Sıfır alışma Saati
Dünya	0,9	3,4	4,5
Düşük Gelirli Ülkeler	0,4	2,9	3,4
Alt-Orta Gelirli Ülkeler	1,0	4,8	5,5
Üst-Orta Gelirli Ülkeler	0,5	3,3	3,5
Yüksek Gelirli Ülkeler	2,0	1,4	4,9
Afrika	0,2	3,3	4,1
Amerika Kıtaları	2,7	6,3	4,7
Arap Ülkeleri	1,7	2,5	4,9
Asya-Pasifik	0,7	3,1	4,1
Avrupa ve Orta Asya	0,6	1,6	7,0

Kaynak: ILO, 2021: 8.

Tablo 2’ye göre, çalışma süresi kayıplarında en fazla istihdam kayıplarında olduğu görölmektedir. Bir diğer en fazla kayıp çalışma saatlerinin azaltılmasıdır. Dünya genelinde, işgücü dışında kalanların oranı %3,4 iken, azaltılmış veya sıfır çalışma saatine uygulamasına sahip bireylerin oranı kayda değer bir orana sahiptir ve bu oran %4,5 olarak ölçölmüştür. Diğer yandan gelir bazında tablo 2 incelendiğinde, gelir seviyesi yükseldikçe, çalışma saatlerindeki kayıp oranı arttığı görölmektedir. Bu bağlamda, azaltılmış veya sıfır çalışma saati kategorisinde düşük gelirli ölkelerde oran %3,4; alt orta gelirli ölkelerde %5,5; üst-orta gelirli ölkelerde %3,5 iken yüksek gelirli ölkelerde bu oran %4,9 olarak ölçölmüştür. İşgücü dışında kalan kategorisinde ise, azaltılmış çalışma saatlerine göre nispeten daha düşük oranlar seyretmektedir. Bu çerçevede, gelir grubu bazında en yüksek orana sahip olan alt orta gelirli ölkeler olup bu oran % 4,8 olarak gerçekleşmiştir. Tablo 2 genel olarak yorumlandığında ise, işsizlik oranları düşük olup azaltılmış çalışma saatleri oranları yüksektir. Azaltılmış alışma saatleri oranlarının yüksek olmasının sebebi ise geniş bir biçimde iş koruma programlarının uygulama sahasının genişletilmesi olarak yorumlanabilmektedir (ILO, Covid alışma Yaşamı, 2021: 8).

İstihdam kayıplarını yaş ve cinsiyet açısından incelendiğinde ise, kadın ve gençlerin bu durumdan en fazla etkilenen grup olduğu görölmektedir. Bu bağlamda şekil de dünyada cinsiyet ve yaşa göre veriler verilmiştir.

Şekil 2. İstihdam Kayıplarının İşsizlik ve İşgücü Bazında Yaş ve Cinsiyete Göre Ayrıştırılması, 2020, %

Kaynak: ILO, 2021: 10.

Şekil 2’ ye göre, pandemi sürecinden en fazla etkilenen grubun gençler ve kadınlar olduğu görülmektedir. Dünya genelinde toplamda işsizlik oranı % 0,9 iken işgücü dışında kalanların oranı % 3,4 olarak ölçülmüştür. Cinsiyet bazında bakıldığında ise, erkeklerde işsizlik oranı % 1,1 iken işgücü dışında kalanların oranı % 2,8 olarak yer almıştır. Kadınlarda ise bu oranlar nispeten daha yüksek oranlarda seyretmiştir. Bu bağlamda, kadınlarda işsizlik oranı %0,7 iken işgücü dışında kalanların oranı % 4,3 olarak ölçülmüştür. Dünya düzeyinde işsizlik ve işgücü dışında kalanların oranlarına yaş bazında incelendiğinde ise bu oran gençler aleyhinde değişmektedir. Nitekim 25 yaş üstü yetişkinlerde işgücünde dışı kalanların oranı % 2,6 iken; işsizlik oranları % 1,1 olarak yer almıştır. Gençlerde ise işgücü dışında kalanların yaklaşık oranı %9 iken işsizlik oranları %0 düzeylerinde seyretmiştir. ILO Covid çalışma yaşamı adlı raporunda pandemi döneminde gençlerin yüksek gelirli ülkeler haricinde işgücünden ayrılmış ve emek piyasasına girişlerini geciktirdikleri için işsizlik statüsünde sayılmadıklarını ve küresel düzeyde genç istihdam oranlarının bu sebeple artmadığını ifade etmiştir (ILO, 2021: 10).

1.2. COVID-19 Salgınının Türkiye’de İşgücü Üzerindeki Etkileri

Türkiye’de Mart 2020 tarihinde COVID-19 pandemi vakasının görülmesiyle beraber, yayılımı önlemek için birçok alanda bir dizi tedbirler ve kısıtlamalar getirilmiştir. Özellikle, kafe, restoran, eğlence merkezi gibi mekanların kapatılması ve ilerleyen süreçlerde faaliyetlerine zaman kısıtlaması getirilmesi, insanların sokağa çıkma uygulamasına tabi olması, şehir içi ve şehirlerarası yolculuğun durma noktasına gelmesi, kamu kurum ve kuruluşların ve birçok firmanın esnek çalışma sistemine geçmesi ve çalışma saatlerinin azaltılması gibi birçok nedenler Türkiye’de gelir kayıplarını arttırmış, sektörel durgunluk sürecini başlatarak, emek piyasasını kırılganlığını arttırmıştır (Gür, Tatlıyer ve Şerif, 2020: 42-43).

Tablo 3’de Türkiye de sektör ve işyeri büyüklüklerine göre açık iş oranları verilmektedir.

Tablo 3. İŞKUR Sektörlere ve İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İş Oranları, %

	2020		2019		2018	
	10-19	20+	10-19	20+	10-19	20+
Madencilik ve taş ocakçılığı	5,8	11,7	9,2	13,2	11,9	17,5
İmalat	13,3	24,4	15,9	24,4	27,9	34,5
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	5,0	8,4	5,8	10,1	8,4	13,3
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3,8	12,8	8,5	12,7	16,0	17,0
İnşaat	5,0	6,7	5,4	5,7	11,2	10,8
Toptan ve perakende ticaret	10,7	15,0	14,8	18,5	15,5	23,2
Ulaştırma ve depolama	7,0	10,8	11,4	12,4	12,9	15,0
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	5,7	8,7	19,0	24,6	26,6	31,4
Bilgi ve iletişim	11,6	21,0	14,7	30,5	20,6	30,7
Finans ve sigorta faaliyetleri	4,8	18,6	9,0	23,1	6,1	21,7
Gayrimenkul faaliyetleri	11,6	10,8	5,3	16,5	10,9	14,5
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8,8	11,4	11,3	12,2	8,3	17,7
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3,2	11,2	11,4	16,8	11,8	16,6
Eğitim	7,1	7,9	11,6	14,1	13,2	16,1
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	13,0	18,6	17,8	22,8	21,3	24,2
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2,1	3,5	8,7	15,1	15,5	16,7
Diğer hizmet faaliyetleri	10,7	10,6	12,7	17,8	12,1	19,1

Kaynak: İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırma Raporu 2018: 56; İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırma Raporu 2019: 46; İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırma Raporu, 2020: 37.

Türkiye’yi etkisi altına alan pandemi faktörünün yıllar itibariyle açık iş oranlarını etkilediği görülmektedir. Özellikle konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetlerinde işyeri büyüklüğü 20+ üzeri olan işyerlerinde 2018 yılında % 31 olan açık iş oranı; 2019 yılında % 24,6 iken 2020 yılında % 19,0 seviyesine düşmüştür. Aynı şekilde kültür sanat eğlence, dinlence ve spor kategorisindeki açık iş oranları incelendiğinde 2018 yılında toplamda % 16,1; 2019 yılında 11,9 iken 2020 yılında % 2,8 oranında gerçekleşmiş ve önceki yıla göre yaklaşık 9 puanlık bir azalış görülmüştür.

Aynı tablo 3 incelendiğinde, bilgi ve iletişim, gayrimenkul faaliyetleri, idari ve destek hizmetleri, kategorisindeki işler pandemi krizinden en az etkilenen sektörler olarak sıralanmaktadır.

Türkiye’de COVID-19 Salgınının Genç İşgücüne Etkileri

Pandemi krizinden en fazla etkilenen ve açık işler azaldığı sektörler aynı zamanda istihdam kırılma eğiliminin en fazla görüldüğü ve nitelik savunmasız, düşük nitelikli ve beceri düzeyi düşük bireylerin istihdam edildiği sektörleri oluşturmaktadır. Diğer yandan, pandemi döneminde esnek çalışma sisteminin önem kazanması ile esnek çalışma modeline uyum sağlayabilen sektörlerde çalışma, bireylerin istihdamlarının korumasına yardım ederken, konaklama yemek yiyecek, eğlence, sanat gibi sektörlerde evde çalışma modelini uygulama imkanının olmaması pandemi döneminde istihdam kayıplarını tetiklemiştir (Demir Şeker, Nas Özen ve Acar Erdoğan, 2020: 16-18).

Tablo 4. Türkiye İşgücü Piyasası Göstergeleri, 15+ Yaş üstü

	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücüne Dahil Olmayan	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2019-Kasım	32,477	28,169	4,308	29,363	52,5	45,6	13,3
2019-Aralık	32,052	27,658	4,394	29,869	51,8	44,7	13,7
2020-Ocak	31,629	27,266	4,362	30,386	51,0	44,0	13,8
2020-Şubat	30,982	26,753	4,228	31,137	49,9	43,1	13,6
2020-Mart	30,104	26,133	3,971	32,112	48,4	42,0	13,2
2020-Nisan	29,388	25,614	3,775	32,932	47,2	41,1	12,8
2020-Mayıs	29,684	25,858	3,826	32,738	47,6	41,4	12,9
2020-Haziran	30,632	26,531	4,101	31,894	49,0	42,4	13,4
2020-Temmuz	31,491	27,263	4,227	31,135	50,3	43,5	13,4
2020-Ağustos	31,749	27,554	4,194	30,981	50,6	43,9	13,2
2020-Eylül	31,724	27,707	4,016	31,110	50,5	44,1	12,7
2020-Ekim	31,452	27,447	4,005	31,483	50,0	43,6	12,7
2020-Kasım	31,071	27,066	4,005	31,968	49,3	42,9	12,9

Kaynak: TÜİK, İşgücü İstatistikleri.

TÜİK verilerine göre, Covid öncesi dönem olan Kasım 2019 yılında istihdam oranı %45,6 iken Mart 2020 tarihinde % 42 oranında gerçekleşmiştir. İşsizlik oranlarına bakıldığında ise, Kasım 2019 tarihinde % 13,3 iken, Mart 2020 tarihinde azalma göstererek % 13,2 olarak gerçekleşmiştir. İstihdam oranları ve işsizlik oranlarında aynı doğrultudaki azalma nedenini anlayabilmek için işgücüne dahil olmayan nüfus kategorisini irdelemekte fayda vardır. İşgücüne dahil olmayan nüfusta 2019 kasım ayında 29,363 kişi iken Mart 2020 tarihinde 32,112 kişi olarak ölçülmüş ve dönemler itibariyle artan azalan bir seyir izlemiştir. İşgücüne dahil olmayan nüfus kategorisindeki bu artış bireylerin iş aramaktan vazgeçtiğini ve diğer bir tabirle güvenmiş işçi statüsüne geçtiğini göstermektedir. Bu çerçevede tablodan anlaşılacağı sürece işsizlik oranları içerdiği tanım gereği gerçeği net yansıtmamakta ve pandeminin işgücü etkilerini açık bir şekilde ifade etmemektedir. Diğer yandan TÜİK son zamanlarda mevcut verilerine, işsizlik oranının yanı sıra atıl işgücü oranlarını da ekleyerek işgücü istatistiklerini daha şeffaf bir çerçevede kazandırmıştır. Bu bağlamda Atıl İşgücü Oranı; “zaman bağlı eksik istihdam (istihdamda bulunan fakat ancak çalışma süresi yeterli olmayan ve alternatif bir iş durumunda daha fazla çalışmaya istekli olanlar), İşsizlik (cari ücret düzeyinde iş arayan ve çalışmaya hazır olan bireyler), Potansiyel işgücü (ne istihdam da ne de işsiz olan çalışma çağındaki kişiler), İş arayan fakat kısa süre içerisinde işbaşı yapamayacak olan kişiler, İş aramayan fakat çalışma isteği olan ve kısa sürede işbaşı yapabilecek kişiler ve mevsimsel işçilerden” oluşmaktadır (TSKB, 2021: 6).

Tablo 5. Türkiye’de 15 Yaş Üstü Atıl İşgücü Oranları, %

	Toplam	Kadın	Erkek
2019-Kasım	18,4	24,3	15,3
2019-Aralık	18,6	24,0	15,8
2020-Ocak	21,5	28,0	18,1
2020-Şubat	20,8	26,8	17,8
2020-Mart	23,3	28,9	20,5
2020-Nisan	27,8	31,8	25,8
2020-Mayıs	29,3	34,2	26,8
2020-Haziran	25,7	32,4	22,2
2020-Temmuz	26,1	32,1	23,0
2020-Ağustos	25,1	31,8	21,7
2020-Eylül	24,1	31,3	20,5
2020-Ekim	25,5	32,6	21,8
2020-Kasım	26,5	34,0	22,6

Kaynak: TÜİK İşgücü İstatistikleri.

Tablo 5 incelendiğinde ve önceki tabloda yer alan işsizlik oranları karşılaştırıldığında, pandemi kaynaklı işgücü piyasası durgunluğunun had safhada olduğunu göstermektedir. Bu çerçevede, 2019 kasım tarihinde toplamda % 18,4 olan atıl işgücü oranı 2020 mart ayında % 23,3 olarak gerçekleşmiştir. 2020 mayıs ayında % 29,3 oranına yaklaşan atıl işgücü oranı dönemler itibariyle covid öncesi dönemine yaklaşmamıştır. Diğer yandan tablo cinsiyet açısından incelendiğinde, kadınların işgücü piyasası durgunluğundan en fazla etkilenen gruplar olduğu görülecektir. Nitekim, kadın emeğinin çalışma hayatında ikincil işgücü olarak görülmesi, kadın emeğinin daha çok güvencesiz, niteliği düşük işlerde istihdam alanı bulması ve toplumsal rolleri gereği emek piyasasına gereği gibi katılamamaları nedeniyle pandemi döneminde kadın emeği daha da kırılan hale geldiğini ifade edebiliriz (Dis-Kar, 2021: 3).

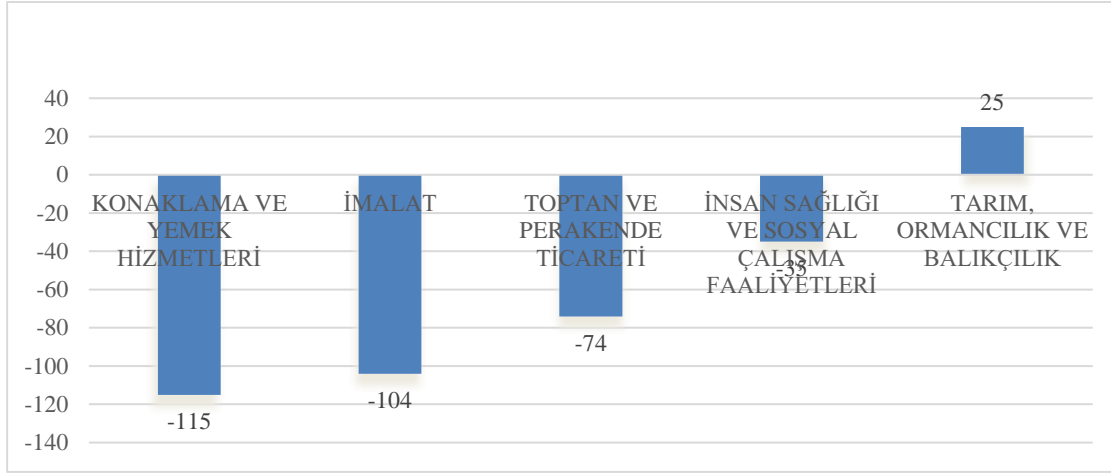
2. YÖNTEM

Araştırmanın amacı çalışmanın giriş bölümünde bahsedildiği üzere, Türkiye’de pandemi etkisinin genç işgücü üzerindeki etkilerini verilerle ortaya koymak ve Türkiye’nin önemli bir sosyo-ekonomik problemi olan, pandemi döneminde ivme kazanan genç işsizliği problemine dikkat çekmektir. Türkiye’de genç işsizliği pandemi dönemiyle var olmamış aksine pandemi dönemiyle yükselişini arttırmıştır. Covid döneminin emek piyasasındaki etkileri, getirdiği risk ve belirsizlik, Türkiye’nin önemli bir problemi olan genç işgücü problemini de derinleştirmiştir. Bu çerçevede söz konusu çalışmada tepkisiz araştırma yöntemi uygulanarak var olan istatistikler kullanılarak ikinci analiz yapılmıştır.

3. BULGULAR

COVID-19’un hızlı yayılım göstermesi ve birçok ülkeyi etki altına alması nedeniyle, birçok ülke söz konusu virüsü kontrol altına almak için çok sayıda kısıtlayıcı önlem almıştır. Bu durum iktisadi durgunluğu tetikleyerek emek piyasalarını olumsuz etkilemiş ve istihdam kayıplarının artmasına buna bağlı olarak da işsizlik oranlarını yükselmesine neden olmuştur. Özellikle kırılan gruplar içerisinde yer alan; kadınlar, eğitim seviyesi düşük olan bireyler, geçici çalışanlar ve gençler pandeminin oluşturduğu olumsuz durumdan etkilenmiş ve etkilenmeye devam etmektedir. Ayrıca söz konusu savunmasız grupların özellikle genç işgücünün en fazla istihdam alanı bulduğu; ulaşım, turizm, eğlence, yemek, toptan ve perakende gibi sektörler pandeminin neden olduğu olumsuz koşullardan etkilenmesi nedeniyle genç işgücünün istihdam kaybının yaşamasına ve işsizlik oranlarının yükselmesine neden olmuştur (Unicef, 2020: X).

Türkiye’de COVID-19 Salgınının Genç İşgücüne Etkileri

Şekil 3. Türkiye’de 15-24 Yaş Arası Genç İstihdamındaki Yıllık Değişim, Bin

Kaynak: TKSB, 2021: 8.

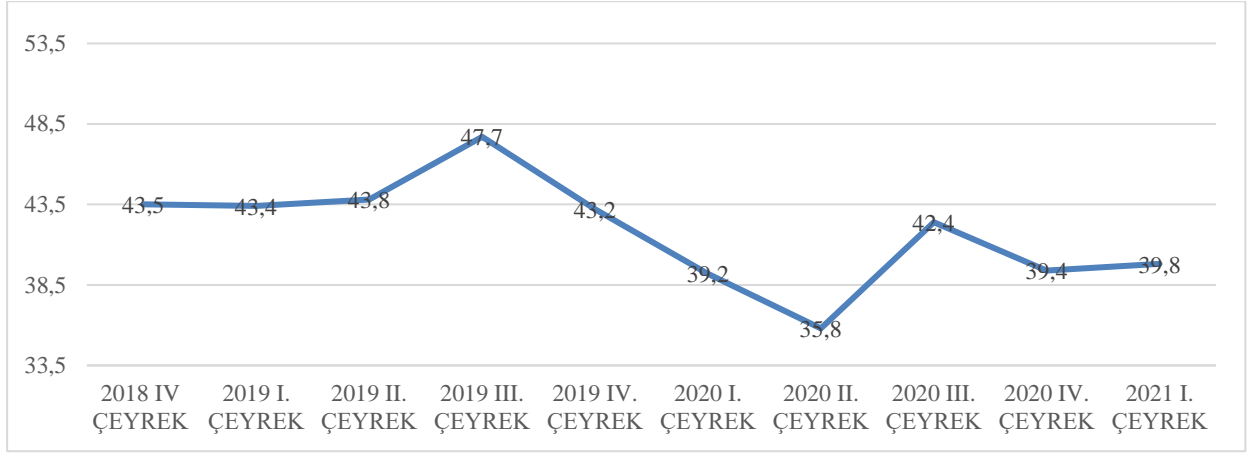
Diğer bir yandan Covid döneminin gençlere tam zamanlı istihdam sağlayamaması onları esnek çalışmaya ittiği görülmektedir. Tablo 6’da 15-29 yaş arası gençlerin zamana bağlı eksik istihdam oranları verilmiştir.

Tablo 6. 15-24, 25-29 Yaş Arası Gönülsüz Yarı İstihdam Oranları, %

15-24 Yaş Arası					
	2020	2019	2018	2015	2012
Toplam	12,7	10,8	9,2	6,6	5,6
Kadın	7,7	7,7	6,1	4,2	3,9
Erkek	16,2	13,2	11,9	9,0	7,4
25-29 Yaş Arası					
Toplam	23,3	19,0	19,2	11,7	8,4
Kadın	10,4	9,8	9,3	3,8	4,2
Erkek	39,4	32,9	36,7	27,6	18,2

Kaynak: Eurostat, 2021a.

15-24 yaş arası toplam gönülsüz yarı istihdam oranlarına yıllar itibariyle bakıldığında, istikrarlı bir artış söz konusudur. 2012 yılında toplamda %5,6 olan gönülsüz yarı istihdam oranları 2018 yılında % 9,2 iken Covid dönemi olan 2020 yılında yaklaşık % 13 seviyelerine tırmanmıştır. Aynı yaş grubuna cinsiyet bazında bakıldığında ise, genç kadınlarda 2020 yılı ve 2019 yılı benzer oranlara sahip iken; genç erkeklerde Covid öncesi dönem olan 2019 yılında % 13,2 olan gönülsüz yarı zamanlı istihdam oranı pandemi dönemiyle beraber % 3 seviyesinde bir artışla 2020 yılında % 16,2 oranında gerçekleşmiştir. Şekil 4 de 15-24 yaş arası gençlerin işgücüne katılma oranı Covid öncesi ve Covid sonrası dönemi kapsayacak şekilde verilmiştir.

Şekil 4. Türkiye’de 15-24 Yaş Arası İşgücüne Katılma Oranları, %

Kaynak: TÜİK, Temel İşgücü Göstergeleri, 2021.

15-24 yaş arası işgücüne katılma oranı 2018 yılının son çeyreğinde % 43,5 olarak ölçülmüştür. İşgücüne katılma oranı 2019 yılının üçüncü çeyreğinde yaklaşık olarak %48 olarak ölçülmekle beraber, söz konusu yıldan sonra bir azalma yaşamaya başlamıştır. Diğer yandan Türkiye’de pandemi döneminin etkisini gösterdiği dönem olan 2020 yılının ikinci çeyreğinde işgücüne katılma oranları diğer dönemlerle karşılaştırıldığında en düşük oran olan %35,8 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu dönemden sonra bir toparlanma eğilimi gerçekleşse de pandemi etkisinin çalışma hayatındaki etkisini sürdürmesi nedeniyle genç işgücü katılma oranı pandemi öncesi dönemine nazaran eski seviyesine dönmemiştir.

Tablo 7’de Türkiye’de 15-24 yaş arası üç ayda bir yayınlanan genç işsizlik oranları verilmiştir.

Tablo 7. Türkiye’de Genç İşsizlik Oranları, 15-24 Yaş Arası, Üç Ayda 1

	Toplam	Kadın	Erkek
2018Q1	18,6	23,2	16,1
2018Q2	17,3	22,6	14,5
2018Q3	20,6	25,8	17,9
2018Q4	23,5	27,1	21,5
2019Q1	25,8	28,7	24,0
2019Q2	23,2	26,6	21,2
2019Q3	27,2	34,3	23,2
2019Q4	24,2	30,6	20,7
2020Q1	23,9	26,4	22,5
2020Q2	24,5	28,4	22,4
2020Q3	26,0	33,2	22,1
2020Q4	25,1	29,5	22,8

Kaynak: TÜİK İşgücü İstatistikleri, 2021.

2018 yılının ilk çeyreğinde toplamda %18,6 olan genç işsizlik oranları, pandemi dönemi ile karşılaştırıldığında nispeten daha düşük oranlara sahiptir. Pandemi döneminin hakim olduğu 2020 yılında, toplam genç işsizlik oranları yükselmeye başlamış ve pandemi döneminde ortalama % 24 seviyelerinde seyir izlemektedir. Diğer yandan genç işsizlik oranları incelendiğinde işsizlik oranları ani yükseliş ve azalış görülmediği yorumu yapılabilmektedir. Bu bağlamda işsizlik tanımı

Türkiye’de COVID-19 Salgınının Genç İşgücüne Etkileri

gereği iş aramayan, gücümüş genç işgücü kategorisinde genç bireyleri dahil etmediğinden dolayı söz konusu tablo genç işsizlik oranlarının pandemi döneminde beklenen artışı neden vermediğini ortaya koymaktadır.

Türkiye’de iktisadi faaliyetlerin cinsiyet bazında farklılaşmasından ötürü COVID-19 emek piyasasında kadın işgücü erkek işgücüne nispeten daha fazla etkilemiştir (Unctad, 2021).

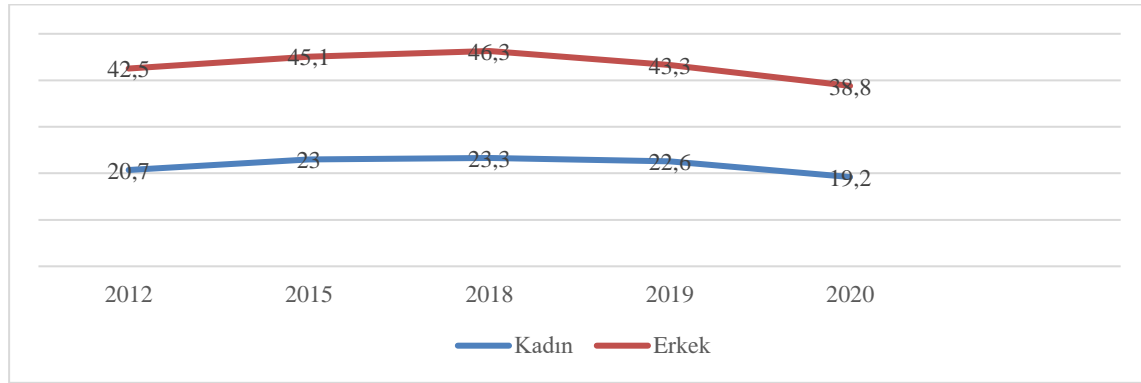
Perakende hizmetleri, satış, eğlence gibi sektörlerde daha fazla istihdam alanı bulan genç kadınlar pandemi döneminin getirdiği sektörel durgunluktan en fazla etkilenen kırılgan grup olarak karşımıza çıkmaktadır (Unwomen, 2020). Bu bağlamda, Türkiye’de nispeten toparlanan kadın işgücüne katılma oranları pandemi dönemiyle beraber tekrar sekteye uğramıştır.

Tablo 8. Türkiye’de Cinsiyete Göre 15-24 Yaş Arası İşgücüne Katılma Oranları,

	Toplam	Erkek	Kadın
2014	40,9	54,0	27,7
2015	42,0	54,2	29,8
2019	44,3	55,9	32,6
2020	38,8	50,1	27,5

Kaynak: TÜİK, İşgücü İstatistikleri, 2021.

Tablo 8’e göre, pandemi öncesi dönem olan 2014 yılında 15-24 yaş arası kadın işgücüne katılma oranı yıllar itibariyle artış göstermiş ve 2019 yılında yaklaşık %33 seviyesinde gerçekleşmiştir. Diğer yandan 2020 yılı içerisinde pandemi etkisinin hissedilmesiyle beraber, 15-24 yaş arası kadın işgücüne katılma oranı bir önceki döneme göre 5,1’lik düşüş gerçekleşerek % 27 oranına inmiştir.

Şekil 5. Türkiye’de 15-24 Yaş Arası Cinsiyete Göre İstihdam Oranları

Kaynak: Eurostat, 2021b.

Şekil 5’de 15-24 yaş arası kadın-erkek, pandemi öncesi ve sonrası istihdam oranları verilmiştir. Şekilde görüldüğü üzere 15-24 yaş arası kadın istihdam oranı erkek istihdam oranının çok gerisindedir. Şekil 5’e göre 2012 yılında kadın istihdam oranı % 20,7 olarak gerçekleşirken; yıllar itibariyle artış kaydederek 2018 yılında % 23,3 olarak gerçekleşmiştir. Pandemi döneminde ise (2020 yılı) kadın istihdam oranı belirgin bir azalış göstererek % 19,2 oranında gerçekleşmiştir.

Genç işgücünde istihdam ve işgücüne katılma oranlarının azalması ve işsizlik oranlarının yükselmesiyle istihdamda bulunmayan gençlerin eğitim ve öğretim faaliyetlere veya emek piyasasına yönelik kurs ve programlarına yönelmesi muhtemeldir. Fakat pandemi kriziyle beraber, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin kısıtlanması ve artan sosyal izolasyon bu dönemde Türkiye’de genç NEET paylarını etkilemiştir (CRS, 2020: 2-6).

Tablo 9. Türkiye’de Ne İstihdamda Ne Eğitimde İşsizlik Oranları, % 15-29 Yaş Arası, 3Ayda 1

	Toplam	Kadın	Erkek
2018Q1	26,7	40,0	13,8
2018Q2	27,4	40,0	15,1
2018Q3	28,2	40,6	16,0
2018Q4	28,2	40,2	16,3
2019Q1	29,0	40,3	17,8
2019Q2	29,8	41,0	18,8
2019Q3	29,6	40,7	18,7
2019Q4	29,5	41,3	17,9
2020Q1	30,8	42,2	19,7
2020Q2	34,6	45,0	24,4
2020Q3	30,9	42,0	20,0
2020Q4	31,5	42,2	21,1

Kaynak: Eurostat, 2021c.

NEET grubunda yer alan 15-29 yaş arası genç nüfus incelendiğinde toplam düzeyde oranların yüksek olduğu görülmektedir. Pandemi öncesi 2018 yılının birinci çeyreğinde % 26,8 olan ne istihdamda ne de eğitimde olan grup yıllar itibariyle artma eğilimi göstermiştir. Pandemi dönemi olan 2020 yılının ikinci çeyreğinde ne istihdamda ne de eğitimde olan gençlerin payı bir önceki döneme göre % 5lik artış göstererek % 35 oranına yükselmiştir. Tabloya bütüncül olarak bakıldığında ise, ne istihdamda ne de eğitimde olanların payında genç kadın oranının yüksek olması toplam düzeyde NEET oranlarını arttırdığı ifade edilebilir.

Tablo 10. Eğitim Düzeyine Göre NEET 15-29 Yaş Arası, %

	2012	2015	2018	2019	2020
İlk, İlk ve Alt Orta Öğretimden Az	35,5	30,6	29,1	30,3	31,9
Orta Öğretim, Orta Öğretim Sonrası 3. Düzey Olmayan ve Yüksek Öğretim	25,7	23,8	25,9	28,6	32,0
Üst Orta ve Orta Öğretim Sonrası Yüksek Olmayan Eğitim (Genel)	26,3	23,2	25,5	28,2	31,4
Üst Orta ve Ortaöğretim Sonrası Yüksek Olmayan Eğitim (Mesleki)	-	23,1	26,3	30,8	34,0
Yükseköğretim	24,4	24,9	26,5	29,1	32,8

Kaynak: Eurostat, 2021d.

Ne istihdamda ne de eğitimde olanların eğitim durumuna göre incelendiğinde eğitilmiş olan gençlerin ilk, ilk ve orta öğretimden az kategorisinde gençlerle yaklaşık benzer oranlara sahip olduğu görülmektedir. Söz konusu benzerlik pandemi döneminde daha da yaklaşmıştır. Bu bağlamda, pandemi döneminin gençlerde meydana getirdiği umutsuzluk, özellikle eğitilmiş genç arz fazlalığının; işgücü talebini geçmesi ve bununla beraber gençlerin çoğunlukla istihdam edildiği alanların pandemi kısıtlamasına tabi olması genç NEET oranlarını bu dönemde arttırmıştır (TSKB, 2021: 6).

4. TARTIŞMA

Türkiye pandemisinin sonucu olan sektörel durgunluktan en fazla etkilenen ülkeler arasındadır. Bu çerçevede, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB), 2021 yılında yaptığı araştırmasında söz konusu iktisadi faaliyetlerde çalışan 15-24 yaş arası 293 bin genç işgücünün, istihdam kaybına uğradığını ifade etmiştir (TSKB, 2021: 8).

Genç işgücünün yetişkin işgücüne nispeten deneyim azlığı, bilgi ve beceri seviyesinin düşük olması ve genellikle genç emeğinin düşük ücretli iş alanlarında daha fazla istihdam alanı bulması gibi nedenlerle pandemi krizinin Türkiye’de en fazla genç işgücünü etkilediği verilerle desteklenmektedir.

Türkiye’de pandemi etkisinin halen devam etmesi emek piyasası üzerindeki etkilerini sürdürmesine neden olmaktadır. Veriler incelendiğinde, genç işgücüne katılma oranları toparlanma sürecine girse de halen 2019 yılı öncesi oranlarına ulaşamadığı görülmektedir.

Diğer yandan pandemi dönemi genç işsizliği verileri, Türkiye’de genç işsizliğine yönelik çok da olumsuz bir görünüm sergilememektedir. Fakat mevcut işsizlik tanımı, işsizlik tanımının eksik yönleri olarak ifade edilen “zamana bağlı eksik istihdam, iş aramayan fakat bulunduğu takdirde çalışmaya hazır olan ve gücümüş işçi” verilerini dahil etmediğinde dolayı pandemi dönemi genç işsizliğine yönelik net ve sağlıklı bir veri sunmadığı değerlendirilebilir.

Cinsiyet bazında genç işgücünün pandemi etkileri değerlendirildiğinde ortaya şaşırtıcı bir sonuç çıkmamaktadır. Pandemi öncesinde de var olan kadın işgücünün problemleri pandemi döneminde de artarak devam etmektedir. Bu bağlamda tablo verileri değerlendirildiğinde gerek pandemi öncesi gerekse pandemi sırasında, genç kadın işgücü, genç erkek işgücüne nispeten emek piyasasında en dezavantajlı grup olarak varlığını sürdürmektedir.

Pandemi ortamının getirdiği sosyal izolasyon gerek bireysel gerekse sektörel kısıtlamalar genç işgücünün umutsuzluğunu ve karamsarlığını arttırmaktadır. Ayrıca bu dönemde eğitim ve öğretim faaliyetlerinin sekteye uğraması gençleri eğitimin kazandırdığı verimlilikten yoksun kılmakta ya da eğitime devam etmek isteyen genç bireyleri eğitim faaliyetinden alıkoymaktadır. Bu durum, gençlerde ne istihdamda ne eğitimde (NEET), oranlarını etkilemiştir. Mevcut verilen veriler incelendiğinde, yükseköğretim mezunu NEET oranlarının, lise altı eğitilmiş genç işgücüyle yakın oranlara sahip olması göze çarpmaktadır. Bu durum eğitilmiş gençlerin emek piyasasında niteliklerine uygun iş bulamaması daha doğrusu Türkiye’de eğitim sisteminin gençlere emek piyasasının gerektirdiği nitelikleri kazandırmamasından ötürü iş arama sürelerini uzattığını ifade etmektedir. Aynı zamanda gençlerin niteliğine uygun iş bulamamalarından ötürü ya eksik istihdama katılmakta ya da işsizlik içerisinde dahil edilmeyen kategori olan işgücü dışına geçerek eğitilmiş NEET oranlarını arttırmaktadır. Bu bağlamda pandemi döneminde, genç işgücü sorunları dahada büyüyen ve göz ardı edilemeyecek boyutta olan genç işgücü hakkında, yeterli politikalar üretilmediği takdirde ileriki dönemde gençler güvencesiz, yarı zamanlı çalışma alanlarında istihdama yönelecektir. Bu durum kırılabilirliklerinin daha da artmasına neden olacak ya da işgücü dışına geçerek kalıcı istihdama geçme ihtimalleri azalacaktır.

5. SONUÇ

Pandemi süreci, genç işgücünün var olan sorunlarını derinleştirerek ileriki dönemlerde genç işgücünün emek piyasası problemlerini derinleştirecektir. Bu bağlamda, gençlerin eğitim ve öğretim süreçlerinin sekteye uğraması özellikle uygulamalı eğitimin gereği gibi yerine getirilememesi, genç işgücünün emek piyasasının gerektirdiği beceriden yoksun kılacak ve gençlerin mezuniyetten istihdam geçiş problemlerini arttıracaktır.

Diğer yandan pandemi sürecinde hayatın durma noktasına gelmesi fakat teknolojinin hız kaybetmeden ilerlemesi, emek piyasası değişim sürecine ivme kazandırmaktadır. Bu süreçte genç bireylerin emek piyasasının gerektirdiği niteliği kazanması, var olan niteliklerini kaybetmemesi ve ileriki süreçte özellikle eğitilmiş gençlerin beceri düzeyi düşük işlerde istihdama kaymasının engellenmesi için gerekli önlemlerin alınması elzemdir.

Küresel düzeyde işgücü piyasası incelendiğinde esnek çalışma sistemlerinin pandemi döneminde yaygınlaştığı görülmekte ve bu sayede bireyler istihdam kaybı yaşamamaktadır. Diğer yandan Türkiye’de esnek çalışma sistemlerinin uygulanma olanağı çok az bulunan ve pandemiden en fazla etkilenen sektörlerin görece niteliği az, düşük ücret işlerin olduğu ve genç işgücünün en fazla istihdam alanı bulunduğu yerlerdir. Söz konusu sektörler pandemiyin getirdiği kısıtlamada faaliyetlerini durdurmuş ve iş kaybı yaşamıştır. Söz konusu durum gençlerin pandemi döneminde Türkiye’de işsizlik oranlarının artmasına ve istihdam alanlarının daralmasına neden olmuştur. Özellikle, işgücü talebinin az olduğu kentlerde yaşayan genç işgücü uygun politika ve önlemler alınmadığı takdirde kalıcı istihdama geçme olasılıkları azalacaktır.

Ayrıca pandemi döneminin getirdiği işgücü piyasası durgunluğu ve genel işsizlik oranlarının yüksek oluşu, gençleri iş arama eyleminden vazgeçirmekte bu durum işgücü dışında olan gençlerin payını arttırmaktadır. Diğer yandan hiçbir eğitim ve öğretim faaliyetinde bulunmayan gençlerin de varlığı gerekli önlemler alınmazsa ileriki dönemlerde şiddetli bir eşitsizlik ve yoksulluk problemlerini ortaya çıkarması kaçınılmaz olacaktır.

KAYNAKÇA

- COLİN, M., NEVE, J.E.D., GOLİN, M., KAATS, M. VE WARD, G. (2021). "Work And Well-Being During COVID-19: Impact, Inequalities, Resilience, And The Future Of Work" Chapter 7. World Happiness Report.
- CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. (CRS). (2020). "Youth Labor Force Indicators in the Context of COVID-19" Erişim Tarihi: 11.07.2021. <https://crsreports.congress.gov/>.
- ALIŐKAN, Ő., KARABACAK, M., & MEİK, O., (2020). "COVID-19 Salgınının Emek Piyasası Üzerindeki Etkileri" C-IASOS I. Ulusal Uygulamalı Sosyal Bilimler Kongresi (Pp.192-202). İzmir, Turkey
- DEMİR SEKER, S., NAS OZEN, E., & ACAR ERDOĞAN, A. (2020). "Jobs At Risk In Turkey: Identifying The Impact Of COVID-19" The World Bank.
- DİS-KAR. (2021). COVID-19 Döneminde Kadın İşgücünün Görünümü Raporu. Disk Araştırma.
- ERİKLİ, S. (2021). "COVID-19'un Genç İşgücünde Yaratacağı Olası Tehlike: Yara İzi" Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Yıl: 2021/1, Sayı: 39, s. 380-404
- EUROSTAT. (2021a). Main Reasons For Part-Time Employment Of Young People By Sex And Age. Erişim Tarihi: 11.07.2021. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/yth_empl_070/default/table?lang=en.
- EUROSTAT. (2021b). Youth Employment By Sex, Age And Educational Attainment Level. Erişim Tarihi: 11.07.2021. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/yth_empl_010/default/table?lang=en.
- EUROSTAT. (2021c). Young People Neither In Employment Nor In Education And Training (NEET), By Sex And Age - Quarterly Data. Erişim Tarihi: 11.07.2021. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/LFSI_NEET_Q__custom_89653/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=98494dbd-e2cb-4100-b008-cd488ff7ea8f.
- EUROSTAT. (2021d). Young People Neither In Employment Nor In Education And Training By Sex, Age And Educational Attainment Level (NEET Rates). Erişim Tarihi: 10.07.2021. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/yth_empl_160/default/table?lang=en.
- GÜR, N., TATLIYER, M., ve ŞERİF, D. (2020). "Ekonominin Koronavirüs Mücadelesi" Seta Vakfı.
- KARA, E. (2020). "COVID-19 Pandemisi: İşgücü Üzerindeki Etkileri ve İstihdam Tedbirleri" Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (Asead) Eurasian Journal Of Researches In Social And Economics (Ejrse). Cilt 7 Sayı 5. ISSN:2148-9963. (269-282).
- OFFİCE FOR NATIONAL STATİSTİC. "Coronavirus And Changing Young People's Labour Market Outcomes In The UK: March 2021" <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/employmentandemployeetypes/articles/labourmarketeconomicanalysisquarterly/march2021>.
- TÜRKİYE İŞ KURUMU (İŞKUR). (2020). İşgücü Piyasası Araştırma Raporu. Türkiye İŞ Kurumu. Erişim Tarihi: 10.07.2021. <https://www.iskur.gov.tr/Kurumsal-Bilgi/Raporlar/>
- TÜRKİYE İŞ KURUMU (İŞKUR). (2019). İşgücü Piyasası Araştırması Türkiye Raporu. Aile, alıŐma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye İŞ Kurumu. Erişim Tarihi: 10.07.2021. <https://www.iskur.gov.tr/Kurumsal-Bilgi/Raporlar/>
- TÜRKİYE İŞ KURUMU (İŞKUR): (2018). İşgücü Piyasası Araştırması Türkiye Raporu. T.C. Aile, alıŐma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye İŞ Kurumu. Erişim Tarihi: 10.07.2021. <https://www.iskur.gov.tr/Kurumsal-Bilgi/Raporlar/>
- TÜRKİYE SINAİ KALKINMA BANKASI (TSKB). (2021). "Sürdürülebilir ve Kapsayıcı Kalkınma İçin Katalizör: Gençliğin Güçlendirilmesi" Erişim Tarihi: 11.07.2021
- TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu. (2021). Hanehalkı İşgücü Araştırması Hakkında Genel Açıklama. Erişim Tarihi: 10.07.2021. <https://data.tuik.gov.tr/>
- TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu. (2021). İşgücü İstatistikleri. Erişim Tarihi: 11.07.2021. <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Istihdam,-Issizlik-ve-Ucret-108>.
- ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO). (2021). ILO Gözlem: COVID-19 ve alıŐma Yaşamı, GüncellenmiŐ Tahminler ve Analiz. 7. Baskı. Erişim Tarihi: 10.07.2021. https://www.ilo.org/ankara/areas-of-work/covid-19/WCMS_757184/lang--tr/index.htm
- UNCTAD. "Gender And Unemployment: Lessons From The COVID-19 Pandemic" Erişim Tarihi: 10.07.2021. <https://unctad.org/News/Gender-And-Unemployment-Lessons-Covid-19-Pandemic>.

UNICEF. (2020). “Preventing A “Lockdown Generation” In Europea And Central Asia Building Resilient Socities With Young People In The Area Of Covid-19” United Nations Children’s Fund (UNICEF) and European Training Foundation (ETF).

UNWOMEN. (2020). Erişim Tarihi: 10.07.2021. <https://www.unwomen.org/en/news/stories/2020/9/feature-covid-19-economic-impacts-on-women>.